

(ISSN: 2602-4047)

Gunel, I. & Hacicaferoglu, B. (2021). The Effect of School Burnout on Employment Hope: An Application on the Students of the Faculty of Sports Sciences, *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 6(15), 2290-2320.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijoecc.479>

Article Type (Makale Türü): Research Article

THE EFFECT OF SCHOOL BURNOUT ON EMPLOYMENT HOPE: AN APPLICATION ON THE STUDENTS OF THE FACULTY OF SPORTS SCIENCES

Ilker GUNEL

Assist. Prof. Dr., Usak University, Usak, Turkey, ilker.gunel@usak.edu.tr
ORCID: 0000-0001-7642-1707

Burhanettin HACICAFEROGLU

Prof. Dr., Akdeniz University, Antalya, Turkey, bhacicaferoglu@akdeniz.edu.tr
ORCID:0000-0002-6278-2728

Received: 21.09.2021

Accepted: 18.11.2021

Published: 22.12.2021

ABSTRACT

This study reports the effects of school burnout of sports science students on their employment hope. The aim of this study was to investigate the effect of school burnout on employment hope among students of faculty of sports science. In this study where the causal-comparative research model was implemented, the population consists of 1st, 2nd, 3rd and 4th-year students who study in the departments of coaching, sports management, and physical education in the faculty of sports science of a Turkish university. In the study, 95% confidence interval and 5% margin of error were used, and convenience sampling, a type of non-probability sampling method, was used to perform the study. The study sample consisted of a total of 252 students who were 1st, 2nd, 3rd and 4th-year students at the departments of coaching, sports management, and physical education. The data were obtained by using the School Burnout Inventory and the Employment Hope Scale. The data of the study showed normal distribution. According to this result, from parametric tests; Effect analyzes between variables were performed with ANCOVA, MANOVA and multiple linear regression. It was found that school burnout experienced by the students had a significant negative effect on their employment hopes. In conclusion, it was found that measures taken toward reducing the students' school burnout levels play an important role in the increase in their employment hope ($\beta = -0.613$).

Keywords: Psychological empowerment, goal-oriented pathway, school burnout, emotional exhaustion, employment hope.

INTRODUCTION

The increased rate of unemployment among young university graduates, which has become a global issue and negatively affected the social order, is believed to cause a significant level of anxiety among students who are still studying in the university in terms of becoming unemployed and cause despair. In this regard, our study focused on the concept of school burnout, which we believe to be a factor that affects the future employment hopes among students who are still studying in the university. Since the 1900s with their studies in the literature, especially social scientists have tried to define, analyze, or measure the concept of hope from different perspectives. Hope is an attribute that can serve as a motivational factor for individuals to initiate and maintain action toward goals, as well as interacting with concepts such as patience, success, health, and happiness (Rehman et al., 2014). The concept of hope is important to improve and perpetuate psychological well-being, positive affectivity, and the advanced strategies for coping with stress (Synder et al., 1991; Synder, 1991). In this context, it has the power of a character that can have a significant effect on the individuals' cognitive abilities, emotions, and behavioural aspects (Snyder, 2000). Therefore, it has shown that hope is closely related to performing much better on academic achievement in school (Lopez et al., 2009). There are many definitions of hope in the literature. In general, it can be defined as the thought process of individuals on their goals, their motivation of moving toward their goals, and their ways of achieving these goals (Snyder, 1995; Niles et al., 2010). In terms of conceptualization of hope, Snyder et al. focused on three essential components of hope. These can be listed as goals, agency, and pathways. It is when individuals set a goal for academic success, draw a route for them to reach this goal, and motivate themselves to initiate the necessary efforts along this route and to make the effort sustainable (Seçer & Yazıcı, 2018). Employment hope, which is integrated with the components of hope, has also been conceptualized (Hong et al., 2021). Psychological point of view toward self-sufficiency of individuals was described as employment hope and in order to measure this concept, two sub-dimensions of the employment hope scale have been developed, which are psychological empowerment and goal-oriented pathway. Albeit very limited, there are some studies in the literature on the concept of employment hope (Yakushko & Sokolova, 2010; Küpana, 2017; Demir & Taşkıran, 2018). However, there were no studies in the literature about the effect of school burnout experienced by students yet to graduate on their employment hopes after graduation. On the other hand, a number of suggestions were received from students studying in departments with a high probability of finding employment about conducting studies on the relationship between burnout and employment hope (Seçer & Yazıcı, 2018). Alongside the consequences of stress during both professional and academic life, the concept of burnout is one of the important factors affecting the lives of individuals. It can be said that this concept is a consequence of integral chronic stress due to the interaction of individuals who have psychological, emotional, and physical components with themselves or their environment. Non-scientifically, the concept of burnout was first used at times when psychology was popularly recognized (Maslach et al., 2001). However, it was first used in a structure integrating with science and brought into the current literature by the psychoanalyst Herbert J. Freudenberger, a specialist in his field, in 1974. Since burnout, which has a long history, has substantial effects on employees in professional life and organizations, it has become a concept that attracted a lot of attention of and was researched by academia and organizational

managers (Halbesleben & Buckley, 2004). In terms of its effects, burnout is a very effective argument that causes significant negativities among the personnel and drives individuals to gradually increasing inner disturbances, unfolds psychological and emotional problems in the personnel as well as leading to management issues in the organizations (Renzi et al., 2005). The most important factors leading to burnout can be listed as excessive workload, level of supervision, unsatisfactory rewards, negative relationships among the personnel and the organizations, conflicts, and injustices in the work environment (Cullen et al., 2008). Due to the internal structure of the concept of burnout, it is very difficult to come across a universally acknowledged definition of burnout in the literature (Rotella, 1991). Burnout is a severe syndrome that occurs in the work environment and caused by chronic stress in individuals, originates from the disharmony among the personnel, and is a gradually progressing state of emotional exhaustion (Brenninkmeijer & Yperen, 2003; Maslach, 2003). Predominantly, burnout is a reaction to chronic stress and involves the interaction between personal characteristics of individuals and environmental characteristics (Dale & Weinberg, 1989; Perlman & Hartman, 1982; Smith, 1986). Instead of being considered as something that can be observed only in individuals working in lines of work that require interaction with humans, Maslach & Leiter (1997) argued that burnout can be experienced by individuals working in any line of work. According to this statement, burnout is considered to be associated with negative effects of any activity on individuals, and loss of energy. In addition, although burnout syndrome is known to be predominantly experienced in professional life, the weight and perpetuity of the academic tasks and responsibilities demonstrate that going to school and being a student can also be considered a job (Seçer & Gençdoğan, 2012). Activities the students have to complete as a requisite for the theoretical/applied courses at school, and their responsibility to pass from the exams can be defined as “job” (Schaufeli & Taris, 2005). In terms of the students’ psychology, school burnout syndrome can be defined as a physical, cognitive, and emotional exhaustion syndrome due to chronic exposure to high levels of academic stress (Romano et al., 2021). There are various studies in the literature on how students who go through challenging academic examination processes have a higher level of academic stress, and academic stress leads to school burnout (Cherniss, 1988; Shirom, 1989; Divaris et al., 2012). There are three important sub-dimensions of burnout. These are emotional exhaustion, depersonalization, and reduced personal accomplishment. Emotional exhaustion is when existing emotional resources are exhausted and the inability of the personnel to adapt to their work due to the intense stress they are experiencing. Individuals who experience this cannot meet the demands of others, and report negative effects such as reduction of professional abilities and lower levels of social communication. (Maslach & Jackson, 1981; Haman & Gordon, 2010). Depersonalization involves principal symptoms such as using derogatory expressions toward colleagues, unending chats, and slacking off. With these attitudes, the individual also experiences a reduced personal accomplishment and therefore will begin to intensely question him/herself. Reduced personal accomplishment can be defined as the tendency of individual to negatively evaluate him/her (Cordes & Dougherty, 1993). Problems such as the intensity of both theoretical and applied courses of students studying at the faculty of sports sciences, and the pressure of exam-oriented success for students can cause school burnout. It is thought that this situation has a negative effect on students' hope of finding a job, as well as increasing their anxiety about the future. In this respect, it is thought that the results of the present study will

not only reveal the effect of school burnout on finding a job, but also have a positive contribution to taking measures to reduce burnout and therefore to job prospects. Based on this, the aim of our study was to investigate the effect of school exhaustion among students studying in the coaching, sports management, and physical education departments of the faculty of sports sciences on their employment hope. In light of this aim, the sub-goals of the study are listed below.

H1: The school burnout experienced by the students has a significant effect on their employment hopes

H2: Coaching level and class rank have a significant effect on employment hopes

H3: The department variable has a significant effect on school burnout

H4: The department variable has a significant effect on employment hope.

METHOD

Research Model

In this study, which aims to investigate the effect of school burnout among students in the faculty of sports sciences, a causal-comparative research model was implemented as the research design. Studies in which causal-comparative research model is implemented are studies performed to determine the variables affecting the causes of an arising/existing condition or event, or to determine the consequences of an impact (Büyüköztürk, 2012). The purpose of preferring this research design is to perform the impact analyses between dependent and independent variables. Of the quantitative research methods that aim to determine whether two or more independent variables have an effect on the dependent variable, a non-experimental research design was used (Karasar, 2016; Gürbüz & Şahin, 2018).

Participant

The study population consisted of 1st, 2nd, 3rd, and 4th-year students who study in the departments of coaching, sports management, and physical education in the faculty of sports science of a Turkish university. In the study, 95% confidence interval and 5% margin of error were used, and convenience sampling, a type of non-probability sampling method, was used to perform the study. The study sample consisted of a total of 252 students (male=150, female=102) who were 1st, 2nd, 3rd, and 4th-year students at the departments of coaching, sports management, and physical education

Data Collection Tools

In this study, personal information form prepared by the researcher that includes the demographic information of students, and School Burnout Inventory developed by Salmela-Aro et al., (2009) and adapted to Turkish by Seçer et al., (2013), in order to determine the students' school burnout levels were used. The scale is a 5-point Likert-type scale comprising 9 items and three sub-dimensions that are "emotional exhaustion", "depersonalization" and "reduced personal accomplishment ." with a total variance of 63.25%. A responder gets

a score between 9 and 45 from this inventory. School Burnout Inventory has an internal consistency coefficient of $\alpha=0.75$ and a split-half reliability coefficient of 0.72. Its emotional exhaustion sub dimension has an internal consistency coefficient of $\alpha=0.75$ and a split-half reliability coefficient of 0.71. Its depersonalization sub dimension has an internal consistency coefficient of $\alpha=0.74$ and a split-half reliability coefficient of 0.70. Its reduced personal accomplishment sub dimension has an internal consistency coefficient of $\alpha=0.76$ and a split-half reliability coefficient of 0.74. The data regarding the internal consistency, split-half reliability, and test-retest reliability coefficients demonstrate that the inventory and its sub dimensions are reliable. To collect data on the employment hope of students, the "Employment Hope Scale" that was developed by Hong et al., (2012) and adapted to Turkish by Akin et al., (2013) was used. The scale is a 10-point Likert-type scale consisting of 14 items in total, comprising two sub-scales, which are "Psychological Empowerment" with 4 items and "Goal-Oriented Pathway" with 10 items. Employment Hope Scale has an internal consistency coefficient of $\alpha=0.94$, and the internal consistency coefficients of Psychological empowerment and goal-oriented pathway subscales are $\alpha=0.74$ and $\alpha=0.67$, respectively. A responder gets a score between 0 and 140 from this scale. In our study, it was found that the internal consistency coefficient of School Burnout Inventory was $\alpha=0.75$, and the internal consistency coefficients of emotional exhaustion, depersonalization, and reduced personal accomplishment sub dimensions were $\alpha=0.78$, $\alpha=0.88$, and $\alpha=0.74$, respectively. Employment Hope Scale had an internal consistency coefficient of $\alpha=0.90$, and the internal consistency coefficients of Psychological empowerment and goal-oriented pathway subscales were $\alpha=0.65$ and $\alpha=0.90$, respectively. According to these results, it can be said that the scales used in our study had high-reliability values

Data Analysis

In the normality test of the data collected according to the aim of our study, it was found that the data were normally distributed, and using parametric tests would be appropriate for data analysis. Accordingly, ANOVA analysis was used to measure the effect of two independent variables on one dependent variable, MANOVA analysis to measure the differentiation of one independent variable between two dependent variables, and multiple linear regression analysis was used to measure the effect of multiple independent variables on one dependent variable.

Process

A correlational research model was used in this research. Participants consist of students from the physical education teaching, sports management and coaching departments of the Faculty of Sports Sciences. Personal information form and scales, which are our data collection tools, were sent to the students electronically. In total, the scales were sent to 300 students. Feedback was obtained from 260 students. Eight of the scales were not included in the evaluation because they were answered without following the scale rules.

FINDINGS

Table 1. Descriptive Statistics Regarding the Students

Variables	Groups	f	%
Gender	Female	102	40.5
	Male	150	59.5
Age	18-20	117	46.4
	21-24	135	53.6
Coaching Level	Level 1	64	25.4
	Level 2	122	48.4
	Level 3	66	26.2
Year	1 st	102	40.5
	2 nd	72	28.6
	3 rd	50	19.8
	4 th	28	11.1
Department	Sports management	142	56.3
	Coaching training	76	30.2
	Physical education	34	13.5

n=252

As seen in Table 1, 59.5% of the students are male, 53.6% are between the ages of 21-24, 48% are from the 2nd level coaching certificate, 40% are from the 1st year students and 56% are from the 1st grade students. , 3 of them are students studying in the department of sports management.

Table 2. Normality Analysis of the Scales

Scale and Sub-Dimensions	\bar{x}	median	variance	sd	skewness	kurtosis
School burnout total	28.12	28.00	86.83	9.32	-0.011	-0.756
Emotional exhaustion	12.03	12.00	16.79	4.10	0.256	-0.670
Depersonalization	9.56	10.00	12.64	3.55	-0.137	-0.962
Reduced personal accomplishment	6.53	6.00	5.33	2.31	-0.151	-0.78
Employment hope total	110.21	110.00	435.34	20.86	-0.237	-0.808
Psychological empowerment	33.66	35.00	29.17	5.40	-0.614	-0.338
Goal orientation	76.55	77.50	290.80	17.05	-0.323	-0.756

As seen in Table 2, when the descriptive statistics for the data obtained using scales and their sub-dimensions were analyzed, it was found that the mean and median values were close to each other, the skewness and kurtosis values were between ± 1.96 (Lin & Shao, 2002; Perry et al., 2002; George & Mallery, 2010). Büyüköztürk (2016), suggesting that the data collected for our study were normally distributed. Based on this result, the use of parametric test analyses was considered to be appropriate for data analysis.

Table 3. Descriptive Statistics Derived from the Scales

Scales	n	Minimum	Maximum	\bar{x}	sd
School Burnout Total	252	9	45	28.12	9.32
Employment Hope Total	252	58	140	110.21	20.86

As seen in Table 3, it was found that the school burnout level was moderate (\bar{x} =28.12), and the employment hope level was high (\bar{x} =110.21) among students participating in the study.

Table 4. ANCOVA Analysis of the Effects of Variables on the Students' Employment Hope

Source	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	p	Partial Eta Squared
Corrected model	9515.718a	11	865.07	2.081	0.022	0.087
Intercept	2203168.84	1	2203168.84	5300.638	0.000	0.957
Coaching level	4941.03	2	2470.52	5.944	0.003*	0.047
Year	4615.75	3	1538.59	3.702	0.012*	0.044
Coaching level*year	1228.18	6	204.70	0.492	0.814	0.012
Error	99754.14	240	415.64			
Total	3170141.00	252				
Corrected total	109269.85	251				

*p<0.05;

As seen in Table 4, it was found that the students' coaching certificate level (p<.05; p=.003) and year variables (p<0.05; p=.012) have a significant effect on the employment hope. On the other hand, it was found that coaching level and year simultaneously did not have a significant effect on the employment hope (p>0.05; p=.814). The effect of coaching level and year on the employment hope was calculated as 4%. According to this result, 4% of the employment hope can be explained by coaching level and year. According to the results of LSD, one of the post-hoc tests performed, there was a significant difference between the 1st level and 2nd and 3rd levels, and in terms of the variable year, there was a significant difference between the 1st and 3rd year.

Table 5. Results of the Analysis of Mean Values Among the Groups

Coaching Level	Year	\bar{x}	sd
Level 1	1st	124.15	13.37
	2nd	111.88	20.63
	3rd	105.42	25.83
	4th	124.75	21.51
Level 2	1st	114.65	16.73
	2nd	107.63	21.77
	3rd	107.64	22.89
	4th	113.40	21.85
Level 3	1st	105.90	18.39
	2nd	103.33	18.54
	3rd	96.89	17.50
	4th	106.00	32.07

As seen in Table 5, the employment hope levels of 1st year students with level 1 coaching certificate (\bar{x} =124.15±13.37) was higher than that of the 3rd year students (\bar{x} =105.42±25.83). The employment hope level of 1st year students with level 3 coaching certificate (\bar{x} =105.90±18.39) was higher than that of the 3rd year students (\bar{x} =96.89±17.50). According to this result, it was found that the employment hope of students decreased as their year of study increased.

Table 6. MANOVA Analysis of the Effect of Department Variable on the Students' School Burnout and Employment Hope

Source	Dependent Variable	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	p	Partial Eta Squared
Corrected model	School burnout	1459.780a	2	729.89	8.940	0.000	0.067
	Employment Hope	197.320b	2	98.66	0.230	0.798	0.002
Intercept	School Burnout	147141.008	1	147141.008	1801.76	0.000	0.879
	Employment Hope	2190494.785	1	2190494.785	5000.65	0.000	0.953
Department	School Burnout	1459.78	2	729.89	8.940	0.000**	0.067
	Employment Hope	197.32	2	98.66	0.230	0.798	0.002
Error	School Burnout	20334.649	249	81.665			
	Employment Hope	109072.534	249	438.042			
Total	School Burnout	221046	252				
	Employment Hope	3170141	252				
Corrected total	School burnout	21794.429	251				
	Employment Hope	109269.853	251				

**p<0.01;aR²=.067;Adjusted R²=.059
bR² = .002;Adjusted R²=.006

As seen in Table 6, when the effect of the department students are studying at on school burnout and employment hope was analyzed, it was found that the department had a significant effect on school burnout (p=.000; p<0.01), but not on employment hope (p=.798; p>0.05). It was found that the department the students are studying at explained 5.9% of school burnout (R²=.05).

Table 7. Results of the Analysis of the Mean Scale Scores

Scales	Department	\bar{x}	sd	LSD Difference
School burnout total	Sports management	26.37	9.18	
	Coaching	31.75	8.77	1<2 3<2
	Physical Education	27.32	9.00	
Employment hope total	Sports management	110.97	19.84	
	Coaching	109.04	22.73	
	Physical education	109.65	21.18	

1=Sports Management; 2=Coaching; 3=Physical Education

As shown in Table 7, a significant difference was detected between the sports management department and coaching department, and between the coaching department and physical education department. It was found that the school burnout level of coaching students (\bar{x} =31.75±8.77) was higher than that of sports management students (\bar{x} =26.37±9.18) and physical education students (\bar{x} =27.32±9.00).

Table 8. The Analysis of the Effect of the Students' School Burnout on Employment Hope

Independent Variable	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients			Collinearity Statistics	
	B	SH	β	t	p	Tolerance	VIF
Constant	127.455	4.034		31.597	.000	1.000	1.000
School Burnout	-.613	0.134	0.274	-4.503	.000**		

R²=.029;R=.171

F₍₁₋₂₅₀₎=20.276; p=0.000; Durbin Watson=1.855

**p<0.01;

As seen in Table 8, the model regarding the effect of school burnout among the participating students on employment hope was significant (F(1-250)=20.276; p= 0.000; p<0.01). According to the model, school burnout (β =-.613) had a significant negative effect on the students' employment hope. School burnout variable explained 2% of the students' employment hope (R² =.02).

Table 9. The Analysis of the Effect of the Students' School Burnout on the Goal Orientation Sub Dimension of the Employment Hope Scale

Independent Variable	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients			Collinearity Statistics	
	B	SH	β	t	p	Tolerance	VIF
Constant	9.800	3.286		27.635	0.000	.291	3.438
Emotional exhaustion	0.851	.460	.204	1.852	.065		
Depersonalization	-1.484	.605	-.309	-2.452	.015*	.223	4.486
Reduced personal accomplishment	-1.579	.794	-.214	-1.989	.048*	.307	3.258

R²=.12;R=.34

F₍₃₋₂₄₈₎=11.304; p=0.000; Durbin Watson=1.810

*p<0.05;

As seen in Table 9, the model regarding the effect of the sub dimensions of school burnout among the participating students on the goal orientation sub dimension of the employment hope was significant (F (3-248)=11.304; p= 0.000; p<0.01). According to the model, depersonalization (β =-.309) and reduced personal accomplishment (β =-.214) sub dimensions of school burnout had a significant negative effect on the goal orientation of the students. However, emotional exhaustion did not have a significant effect on the goal orientation of students (P=.065; p>.05). Depersonalization and reduced personal accomplishment variables explained 12% of the goal orientation sub dimension of the employment hope scale (R²=.12).

Table 10. The Analysis of the Effect of the Students' School Burnout on the Psychological Empowerment Sub Dimension of the Employment Hope Scale

Independent Variable	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients			Collinearity Statistics	
	B	SH	β	t	p	Tolerance	VIF
Constant	35.940	1.090		32.982	0.000	.291	3.438
Emotional Exhaustion	.152	.152	.115	.998	.319		
Depersonalization	-.058	.201	-.038	-.290	.772	.223	4.486
Reduced Personal Accomplishment	-.545	.263	-.233	-2.069	.040*	.307	3.258

R²=.03;R=.18

F₍₃₋₂₄₈₎=3.047; p=0.029; Durbin Watson=2.009

*p<0.05

As seen in Table 10, the model regarding the effect of the sub dimensions of school burnout among the participating students on the psychological empowerment sub dimension of the employment hope was significant ($F(3-248)=3.047$; $p=0.029$; $p<0.05$). According to the model, reduced personal accomplishment sub dimension ($\beta=-.233$) of school burnout had a significant negative effect on the psychological empowerment of the students. However, emotional exhaustion ($P=.319$; $p>.05$) and depersonalization did not have a significant effect on the psychological empowerment of students ($P=.772$; $p>.05$). Reduced personal accomplishment variable explained 3% of the psychological empowerment sub dimension of the employment hope scale ($R^2=.03$).

CONCLUSION and DISCUSSION

In this study, which aimed to investigate the effect of school burnout among students in the faculty of sports sciences on the employment hope, the effect of certain variables included in the personal information form developed by the researcher on school burnout and employment hope was also investigated. There are many studies in the literature on burnout, but there are no studies on the effect relationship between variables such as school burnout and employment hope. In this regard, our study is believed to make a contribution to the literature. In our study, it was found that the level of school burnout was moderate and the level of employment hope was high among the students in general (Table 3). There are various studies in the literature on the level of school burnout among students. In the studies by (Spittle et al., 2015; Sorkkila et al., 2017; Boyacı & Özhan, 2018; Tomaszek & Muchacka-Cymerman, 2019) it was found that the level of school burnout among their research samples was significantly high. The higher level of school burnout found in these studies than our study was attributed to the fact that the sample was gathered from different schools and the reasons that pushed the students toward school burnout originated due to different stressors. In our study, it was found that the coaching level and study year had a significant and positive effect on the employment hope of students. According to the analysis results, students with level 3 coaching certificate had a higher level of employment hope than students with level 1 coaching certificate. According to this, it can be said as the coaching level of the student increases, the employment hope level of the student increases, and future anxiety level decreases. The reason for this is that, as the student's education and expertise deepen in the branch of sports, which he/she considers as a profession in the future, the anxiety about finding a job in the sports industry in the relevant branch of sports and the associated stressors decreases, the student has a better grasp of his/her subject and is much stronger psychologically and consequently has increased self-esteem and self-confidence and he/she sets a goal and makes his/her own way toward this goal. It was found that as another variable, the study year, increased, the students' employment hope levels decreased. According to this, in our study, 1st-year students had a higher employment hope level than the 3rd year students. In terms of the study year variable alone, it is believed that the 3rd-year students experience future anxiety toward finding a job and employment as their graduation approaches, and consequently, the students become more pessimistic about finding a job as their graduation approaches because of the parents' expectations and social pressure (Table 4). In studies similar to ours by Kocaekşi (2016), Umutlu & Bayar (2018), and Aydın et al., (2019), the employment hope levels of 1st-year students were found to be higher than that of the 4th-year students, which corroborates the results of our study.

The 4th-year students experience desperation due to their future anxieties and the stressors such as whether to work in the private or public sector, whether to go into academia or try working in another sector. In our study, it was observed that the department the student is studying had a significant effect on the students' school burnout. According to this, the level of school burnout was higher among students in the department of coaching than the students in sports management and physical education. The reason for this is thought to be due to the fact that in the coaching department, both applied and theoretical-based courses are more intense, the difficulty levels of the courses are higher and the applied course load takes more space than the other departments (Table 6). In the study conducted by Kocaekşi (2016), whose results are similar to those of our study, a significant difference was found between physical education teaching, coaching, and recreation departments in terms of the mean school burnout level of students. In the study, the highest level of school burnout was observed in the department of recreation, and the lowest was observed in the department of physical education. The reason that the results of the study are different from the results of our study can be due to the difference between samples and the difference between the curriculums and course loads. There are several studies demonstrating that the students who continue in academia experience a higher level of school burnout than the students who do not continue in academia (Salmela-Aro et al., 2008). It was found that school burnout had a significant negative effect ($\beta = -.613$) on the students' employment hope (Table 8). According to this result, in addition to the success expectancy imposed by the test-oriented education system, the pressure from the students' parents and the society about graduating and finding a job after graduation caused a significant amount of stressor in students. This resulted in a feeling of getting tired of the school and being bored of the courses among the students, and consequently, increased their sense of school burnout. Due to the negative effect, taking measures to reduce this pressure on students, and encouraging students to be successful in order to make the test-oriented success expectancy, which is perceived as a burden on the students' back, to be channelled toward success, will reduce the level of school burnout of the students as well as reducing their future anxiety about finding a job and pursuing a career, which will eventually increase their employment hope levels. Moreover, in our study, we found that depersonalization ($\beta = -.309$) and reduced personal accomplishment ($\beta = -.214$) sub dimensions of school burnout had a significant negative effect on the goal oriented-pathway. According to this result, taking measures to reduce the depersonalization of students towards lessons, teachers, homework, and exams that lead to school burnout may contribute to the increase in the employment hopes of students after graduation by setting a goal, attaching them to a goal, and reinforcing the behaviours toward achieving that goal. In our study, it was found that reduced personal accomplishment had a significant negative effect on the goal-oriented pathway. This occurs when the students with reduced personal accomplishment do not have their accomplishments appreciated and esteemed. Students experiencing this situation are faced with losing their self-respect and self-confidence as a result of questioning their own abilities. Environments, where reduced personal accomplishment is experienced the most are the environments where people work together in a group or take part in a project (Cordes et al., 1997). Based on these findings, it is believed that appreciating and esteeming the students who experience this problem for their success in their classes and theoretical and applied exams, assigning them tasks in projects on sports, and giving them responsibility will decrease their school burnout level,

draw a roadmap toward setting a goal and attaching to the goal, and increase their employment hope for the future.

In this study performed on students in the departments of sports management, coaching, and physical education about the effect of school burnout on the employment hope, we found that in general, the school burnout level of students was moderate and employment hope level was high. It was found that the school burnout level of students in the department of coaching was higher than that of the students in other departments. In our study, we found that students with 3rd level coaching certificates had a higher level of employment hope than the students with 1st level coaching certificates. On the other hand, it was found that 3rd-year students had a lower level of employment hope than the 1st year students. It was found that school burnout experienced by the students had a significant negative effect on their employment hopes. In this respect, making improvements and taking measures in terms of the factors that cause school burnout in students (heavy applied and theoretical course loads, the pressure of academic success expectancy on students) can reduce school burnout and increase the level of employment hope. In our study, it was found that depersonalization, the sub dimension of school burnout, had a significant negative effect on the goal-oriented pathway, the sub dimension of employment hope. According to this result, by removing the elements that desensitize students to school, projects and both applied and theoretical courses, the level of depersonalization of students can be reduced by attaching the students to a certain goal, appreciating their accomplishments, and esteeming them and the students can be made more sensitive and their employment hopes can be increased. We also found that reduced personal accomplishment had a significant negative effect on psychological empowerment. It is believed that appreciating students' achievements in applied / theoretical courses and projects and esteeming the students will increase their sense of accomplishment, self-confidence, and self-esteem, which will contribute to the psychological empowerment of students and increase their employment hope. In our study, the effect of school burnout on employment hope was significantly negative ($\beta = -.613$), but taking the necessary measures to minimize the school burnout experienced by students will also increase their future employment hopes after graduation. The burnout levels of students can be reduced by minimizing the factors that cause this burnout, such as the excessive burden placed on students in theoretical and applied courses, under appreciation, and underestimation of their accomplishments. The results of the study provide preliminary evidence to support the findings of subsequent studies on the effect of school burnout on job prospects. In future academic studies, samples from different faculties can be collected and more broad-based studies can be conducted on the impact of school burnout and hope of finding a job. Thus, the levels of school burnout can be determined and mitigation measures can be taken.

RECOMMENDATIONS

Students should be encouraged to provide the 3rd level coaching certificate suitable for their own sports branch. With this method, their burnout can be reduced and their hope of finding a job can be increased. The current

study was limited to the students of the faculty of sports sciences. Research can be conducted on the mediating variable of the stress management variable in its effect on hope

ETHICAL TEXT

In this article, the journal writing rules, publication principles, research and publication ethics, and journal ethical rules were followed. The responsibility belongs to the authors for any violations that may arise regarding the article. The decision of the ethics committee numbered 197-197-06

Author(s) Contribution Rate: The authors have declared no conflict of interest. The 1st author's contribution rate to the article is 70%. The second author's contribution rate to the article is 30%.

REFERENCES

- Akın, A., Hamedoğlu, M. A., Kaya, Ç. & Sarıçam, H. (2013). Turkish version of the employment hope scale: the validity and reliability study, iib international refereed. *Academic Social Sciences Journal*, 11(4), 56-68.
- Aydın, A.D., Turkyay, H., Arı, Ç., Güngöz, E. & Aydın, H. (2019). Investigation of hope levels of university students in sport area in terms. *National Journal of Sport Science*, 3(2), 51-58. doi.org/10.30769/usbd.624924
- Boyacı, M. & Özhan, M.B. (2018). The role of hope and family relations of school burnout among secondary school students: A structural equation modelling. *Education and Science*, 43(195), 137-150. Doi.org/10.15390/eb.2018.7536
- Brenninkmeijer, V. & VanYperen, N. (2003). How to conduct research on burnout: advantages and disadvantages of a unidimensional approach in burnout research. *Occupational and Environmental Medicine*, 60(1), 16-20.
- Büyükoztürk, Ş. (2012). *Scientific Research Methods*. Pegem Publishing.
- Cherniss, C. (1988). Observed supervisory behaviour and teacher burnout in special education. *Journal of Educational Research*, 54(5), 449-454. doi.org/10.1177/001440298805400508
- Cordes, C.L. & Dougherty, T.W. (1993). A review and an integration of research on job burnout. *The Academy of Management Review*, 18(4), 621-656. doi.org/10.5465/amr.1993.9402210153
- Cordes, C.L., Dougherty, T.W. & Bulum, M. (1997). Pattern of burnout among managers and professionals: a comparison of models. *Journal of Organizational Behaviour*, 18(6), 685-701.
- Cullen, J.C., Silverstein, B.A. & Foley, M.P. (2008). Linking biomechanical workload and organizational practices to burnout and satisfaction. *Journal of Business and Psychology*, 23(1/2), 63-71. DOI 10.1007/s10869-008-9079-8
- Dale, J. & Weinberg, R.S. (1989). The relationship between coaches' leadership style and burnout. *The Sport Psychologist*, 3, 1-13. doi.org/10.1123/tsp.3.1.1
- Demir, Ö. & Taşkıran, G.A. (2018). Quantitative research on the factors affecting the fees candidates' hopes of finding job. *Journal of Labour Relations*, 9(1), 42-57.

- Divaris, K., Polychronopoulou, A. & Taoufik, K. (2012). Stress and burnout in postgraduate dental education. *European Journal of Dental Education*, 16(1), 35-42. doi.org/10.1111/j.1600-0579.2011.00715.x
- George, D. & Mallery, M. (2010). *SPSS for windows step by step a simple guide and reference, 17.0 update* (10. Ed.). Boston, Pearson.
- Gürbüz, S. & Şahin, F. (2018). *Research Methods in Social Sciences* (5th edition). Seckin Publishing.
- Halbesleben, J.R.B. & Buckley, M.R. (2004). Burnout in organizational life. *Journal of Management*, 30(6), 859-879. doi.org/10.1016/j.jm.2004.06.004
- Hamann, D.L. & Gordon, D.G. (2000). Burnout: An occupational hazard. *Music Educators Journal*, 87(3), 34-39.
- Hong, P.Y.P., Joshua, R. & Terri, D.P. (2012). Validation of the employment hope scale: measuring psychological self-sufficiency among low-income jobseekers. *Research on Social Work Practice*, 22(3), 323-332. doi.org/10.1177/1049731511435952
- Karasar, N. (2016). *Scientific Research Methods* (31th edition). Nobel Academic Press.
- Kocaeksi, S. (2016). The evaluation of burnout levels of sports sciences faculty students. *Educational Research and Reviews*, 11(4), 120-124. Doi: 10.5897/Err2015.2600
- Küpana, M.N. (2017). Examination of the employment hope levels of Turkish conservatory. *Journal of Education and New Developments*, 90-94. Doi: 10.19126/suje.281759
- Lin, H.J. & Shao, K.T. (2002). The development of subtidal fouling assemblages on artificial structures in Keelungharbour in Northern Taiwan. *Zoological Studies*, 41(2), 170-182.
- Lopez, S.J., Rose, S., Robinson, C., Marques, S.C. & Pais-Ribeiro, J. (2009). Measuring and promoting hope in schoolchildren. In: Gilman, R., Huebner, E.S. & Furlong, M.J. (Eds.), *Handbook of positive psychology in the schools* (pp. 37-51). doi.org/10.4324/9780203884089
- Maslach, C. (2003). Job Burnout: New Directions in Research and Intervention. *Current Directions in Psychological Science*, 12(5), 189-192. doi.org/10.1111/1467-8721.01258
- Maslach, C. & Leiter, M.P. (2008). *The truth about burnout: How organizations cause personal stress and what to do about it*. John Wiley & Sons.
- Maslach, C., Jackson, S.E. & Leiter, M.P. (1981). The measurement of experienced burnout. *Journal of Occupational Behaviour*, 2(1), 99-113. doi.org/10.1002/job.4030020205
- Maslach, C., Schaufeli, W.B. & Leiter, M.P. (2001). Job burnout. *Annual Review of Psychology*, 52(1), 397-422. doi.org/10.1146/annurev.psych.52.1.397
- Niles, S.G., Yoon, H.J., Balin, E. & Amundson, N.A. (2010). Using a hope-centered model of career development in challenging times. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 4(34), 101-108.
- Perlman, B. & Hartman, E.A. (1982). Burnout: Summary and future research. *Human Relations*, 35(4), 283-305. doi.org/10.1177/001872678203500402
- Perry, L.M. & Shao, A.T. (2002). Market orientation and incumbent performance in dynamic market. *European Journal of Marketing*, 36(9), 1140-1153. doi.org/10.1108/03090560210437370
- Rehman, A., Rehman, S., Razaq, S. & Wali, A. (2014). Relationship between hope and anxiety among university students. *European Journal of Research in Social Sciences*, 2(1), 11-16.

- Renzi, C., Tabolli, S., Lanni, A., Pietro, D.C. & Puddu, P. (2005). Burnout and job satisfaction comparing healthcare staff of a dermatological hospital and a general hospital. *Journal of the European Academy of Dermatology and Venereology*, 19, 153-157. doi.org/10.1111/j.1468-3083.2005.01029.x
- Romano, L., Angelini, G., Consiglio, P. & Fiorilli, C. (2021). The effect of students' perception of teachers' emotional support on school burnout dimensions: longitudinal findings. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(4), 1922. doi.org/10.3390/ijerph18041922
- Rotella, R.J., Hanson, T. & Coop, R.H. (1991). Burnout in youth sports. *The Elementary School Journal*, 91(5), 421-428.
- Salmela-Aro, K., Kiuru, N. & Nurmi, J.E. (2008). The role of educational track in adolescents' school burnout: A longitudinal study. *British Journal of Educational Psychology*, 78(4), 663-689. doi.org/10.1348/000709908X281628
- Salmela-Aro, K., Kiuru, N., Leskinen, I.E. & Nurmi, E. (2009). School-burnout inventory: reliability and validity. *European Journal of Psychological Assessment*, 25(1), 48-57. doi.org/10.1027/1015-5759.25.1.48
- Schaufeli, W.B. & Taris, T.W. (2005). The conceptualization and measurement of burnout: common ground and worlds apart. *Work & Stress*, 19(3), 256-262. doi.org/10.1080/02678370500385913
- Seçer, B. & Yazıcı, M.O. (2018). Employment hope and burnout relationship in undergraduate students. *Journal of Labour Relations*, 9(2), 48-60.
- Seçer, İ. & Gençdoğan, B. (2012). The analysis of the school burnout in secondary education students in terms of various variables. *Turkish Journal of Education*, 1(2), 28-40. doi.org/10.19128/turje.181045
- Seçer, İ., Halmatov, S., Veyis, F. & Bümyamin, A. (2013). Adapting school burnout inventory to Turkish Culture: Study of validity and reliability. *Turkish Journal of Education*, 2(2), 16-24.
- Shirom, A. (1989). Burnout in Work Organizations. In Cooper, C.L. & Robertson, T. (Eds.). *International Review of Industrial and Organizational Psychology*. Wiley: Chichester.
- Smith, R.E. (1986). Toward a cognitive-affective model of athletic burnout. *Journal of Sport Psychology*, 8(1), 36-50. doi.org/10.1123/jsp.8.1.36
- Snyder, C.R. (1994). *The psychology of hope*. Free Press.
- Snyder, C.R. (1995). Conceptualizing, measuring, and nurturing hope. *Journal of Counseling and Development*, 73(3), 355-360. doi.org/10.1002/j.1556-6676.1995.tb01764.x
- Snyder, C.R. (2000). *Handbook of hope: Theory, measures, and applications*. Academic press.
- Snyder, C.R., Harris, C., Anderson, J.R., Irving, L., Sigmon, S.T., Yoshinobu, L. et al. (1994). The will and the ways: Development and validation of an individual differences measure of hope. *Journal of Personality and Social Psychology*, 60, 570-585.
- Sorkkila, M., Aunola, K. & Ryba, T.V. (2017). A person-oriented approach to sport and school burnout in adolescent student-athletes: The role of individual and parental expectations. *Psychology of Sport and Exercise*, 28, 58-67. doi.org/10.1016/j.psychsport.2016.10.004
- Spittle, M., Kremer, P. & Sullivan, S. (2015). Burnout in secondary school physical education teaching. *FactaUniversitatis, Series: Physical Education and Sport*, 33-43.

- Tomaszek, K. & Muchacka-Cymerman, A. (2019). Sex differences in the relationship between student school burnout and problematic Internet use among adolescents. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 16(21), 4107.
- Umutlu, S. & Bayar, H.T. (2018). Comparison of university student's job prospects in terms of classroom levels: A research on SDU ÇEİİ students. *Süleyman Demirel University Journal of Social Sciences Institute*, 31, 416-434.
- Yakushko, O. & Sokolova, O. (2010). Work hopes and influences of career development among Ukrainian college students. *Journal of Career Development*, 36, 310-323. doi.org/10.1177/0894845309345670

OKUL TÜKENMİŞLİĞİNİN İŞ UMUDU ÜZERİNE ETKİSİ: SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDE BİR UYGULAMA

Öz

Bu çalışma da okul tükenmişliğinin iş umudu üzerinde etkisini inceleyen ve literatür de bu değişkenleri ele alan herhangi bir araştırmaya rastlanılmadığından, spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin okul tükenmişlerinin iş umudu üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. İlişkisel karşılaştırmalı araştırma modelinin kullanıldığı çalışmanın evreni Uşak Üniversitesi spor bilimleri fakültesinin antrenörlük, spor yöneticiliği, beden eğitimi öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. %95 güven aralığı ve %5 hata payının kullanıldığı, olasılıklı olmayan örnekleme yöntemlerinden kolayda örnekleme yöntemi ile yürütülen araştırmanın örnekleme (erkek=150, kadın=102) olmak üzere toplamda 252 antrenörlük, spor yöneticiliği ve beden eğitimi öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Veri toplama araçları Okul Tükenmişlik Ölçeği ve İş Umudu Ölçeği kullanılarak toplanılmıştır. Çalışmanın verileri normal dağılım göstermiştir. Bu sonuca göre parametrik testlerden; ANCOVA, MANOVA ve çoklu doğrusal regresyon ile değişkenler arası etki analizleri gerçekleştirilmiştir. Okul tükenmişliğinin iş bulma umudu üzerinde negatif yönde anlamlı etkisi olduğu belirlenmiştir. Ayrıca eğitim alınan bölüm ile okul tükenmişlik düzeyleri arasında anlamlı farklılık belirlenmiştir. Öğrencilerin yaşadıkları okul tükenmişliklerinin iş bulma umutları üzerinde negatif yönde anlamlı bir etkisi olduğu görülmüştür. Okul tükenmişlik düzeylerini azaltıcı yönde önlemlerin alınması öğrencilerin iş umudu düzeylerinin artmasında önemli rol oynadığı bulgulara dayanarak tespit edilmiştir ($\beta=-,613$). Ayrıca antrenörlük bölümünde öğrenim gören öğrencilerin okul tükenmişlik düzeylerinin, spor yöneticiliği, beden eğitimi öğretmenliğinde öğrenim gören öğrencilere göre daha yüksek düzeyde olduğu görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Psikolojik güçlendirme, amaç yönelimli yol, duygusal tükenmişlik, duyarsızlaşma, düşük kişisel başarı hissi.

GİRİŞ

Son yıllarda küresel bir sorun haline gelen ve toplumsal düzeni olumsuz etkileyen genç üniversite mezunları arasındaki işsizlik oranının yükselmeye başlaması, üniversitede eğitim aşamasındaki öğrencilerin de işsiz kalma konusunda önemli ölçüde kaygılandığı ve onları umutsuzluğa düşürdüğü düşünülmektedir. Bu açıdan çalışmada üniversite eğitimi aşamasındaki öğrencilerin geleceğe yönelik iş bulma umutlarını etkilediğini düşünen okul tükenmişliği kavramı üzerinde durulmuştur. Literatürde umut kavramına yönelik yapılan araştırmalar 1900'lerden beri özellikle sosyal bilimciler tarafından farklı perspektiflerden açıklanmaya, analiz edilmeye ya da ölçülmeye çalışılmıştır (Seçer & Yazıcı, 2018). Bu doğrultuda Umud kavramı için, bireylerin belirlenen hedeflere yönelik bir eylemi başlatmak ve bunu kalıcı şekilde sürdürmek için güdülenme faktörü olarak etki edebilen, ayrıca sabır, başarı, sağlık ve mutluluk gibi kavramlarla etkileşime giren bir özelliktir (Rehman, A., Rehman, S., Razzaq, S. & Wali, A., 2014). Umud kavramı psikolojik refahı, pozitif duygulanımı, stresle gelişmiş başa çıkma stratejilerini iletirmek ve kalıcılaştırmak açısından önemlidir (Synder vd., 1991; Synder, 1991). Bu bağlamda bireylerin bilişsel becerileri, duyguları ve davranışsal yönleri üzerinde önemli derecede etkisi olabilecek bir karakter gücünü de taşıyabilmektedir (Snyder, 2000). Bu nedenle umudun okuldaki akademik başarı üzerinde çok daha iyi performans sergilemekle yakından ilişkili olduğunu göstermiştir (Lopez vd., 2009). Literatürde umud kavramına yönelik birçok tanımlama mevcuttur. Genel olarak bireylerin hedefleri ile ilgili düşünme süreci, bu hedeflerine doğru hareket etme motivasyonu ve bu amaçlara ulaşma yolları olarak tanımlanabilir (Snyder, 1995; Niles vd., 2010). Umudun kavramsallaştırılması noktasında, Snyder ve arkadaşları (1994) umud kuramına yönelik üç temel bileşenden üzerinde durmuşlardır. Bunlar amaçlar, eyleme geçme ve yollar şeklinde sıralanabilir. Bireylerin akademik başarı konusunda bir amaç edinmesi, bu amaca ulaşmak adına kendilerine bir yol çizmesi ve amaca ulaşmak için belirlediği yolda gereken çabayı başlatmak ve onu sürdürebilir hale getirmek için kendini motive etmesidir (Seçer & Yazıcı, 2018). Umudun bileşenleri ile entegre edilen iş umudu da kavramsallaştırılmıştır (Hong vd., 2021) Bireylerin kendi kendilerine yetebilmesine yönelik psikolojik bakış açısı, iş umudu olarak tanımlanmış ve bu olguyu ölçmek adına iş umudu ölçeğinin psikolojik güçlendirme ve amaç yönelimli yol olmak üzere iki alt boyutu geliştirilmiştir. Literatürde iş umudu kavramı ile ilgili çok sınırlı olsa bazı çalışmalara rastlanılmıştır (Yakushko & Sokolova, 2010; Küpana, 2017; Demir & Taşkıran, 2018). Ancak henüz mezun olmamış öğrencilerin yaşadıkları okul tükenmişliğinin mezuniyetten sonraki iş umutlarını etkilediği yönde, literatür de yapılan çalışmalar sınırlıdır. Ancak iş bulma olasılığı yüksek olan bölümlerde öğrenim gören öğrencilerden tükenmişlik ve iş umudu ilişkisine yönelik çalışmaların yapılması yönünde bazı önerilere rastlanılmıştır (Seçer & Yazıcı, 2018). Tükenmişlik kavramı ise gerek iş yaşamında gerekse eğitim sürecinde stresin getirdiği sonuçlarla birlikte bireylerin yaşamını etkileyen önemli unsurlardan birisidir. Bu kavram, insanların psikolojik, duygusal ve fiziksel bileşenlerle sahip olan insanların kendisi ya da çevresiyle etkileşime girerek oluşan bütünsel bir kronik stresin sonucu olduğu söylenebilir. Tükenmişlik kavramı ilk olarak bilimsel ölçütlere uymayan bir şekilde psikolojinin popüler olarak bilindiği zamanlarda kullanılmıştır (Maslach vd., 2001). Ancak daha sonra bilimle bütünleşen bir yapı içinde kullanılması, alanında uzman olan psikanalist Herbert j. Freudenberger tarafından 1974 yılında mevcut alan yazına kazandırılmıştır. Bu kadar uzun bir geçmişe sahip olan tükenmişliğin iş yaşamında çalışanlar ve örgütler üzerinde hatırı sayılır etkileri bulunması sebebiyle akademik çevrelerce ve örgüt yöneticileri açısından oldukça

dikkat çeken ve araştırılan bir kavram olmuştur (Halbesleben & Buckley, 2004). Tükenmişliğin etkileri açısından düşünüldüğünde, iş görenlerin üzerinde ciddi olumsuzluklara neden olan ve bireyleri gittikçe artan içsel huzursuzluklara yönelten, iş görenlerde psikolojik ve duygusal sorunları ortaya çıkarmasının yanı sıra örgütlerdeki yönetsel sıkıntıların yaşanmasında oldukça etkili bir argümandır (Renzi vd., 2005). Tükenmişliğe yol açan unsurların en önemlisi aşırı iş yükü, denetim düzeyi, tatmin etmeyen ödüller, iş görenler ve örgütler arasında ortaya çıkan olumsuz ilişkiler, çatışmalar ve iş ortamında ortaya çıkan adaletsizlikler sayılabilir (Cullen vd., 2008). Tükenmişlik kavramının kendi içindeki yapısından dolayı literatürde evrensel olarak kabul gören bir tanımlamaya rastlamak oldukça zordur (Rotella, 1991). Tükenmişlik, çalışma ortamında meydana gelen ve bireylerdeki kronik stresin neden olduğu, iş görenlerin kendi aralarındaki uyumsuzluklarından kaynaklanan şiddetli bir sendrom hali olmasının yanı sıra yavaş yavaş ilerleyen duygusal tükenme durumudur (Brenninkmeijer & Yperen, 2003; Maslach, 2003). Ağırlıklı olarak tükenmişlik, bireylerin kişisel özellikleri ile çevresel özellikler arasındaki etkileşimi içeren, kronik strese yönelik verilen bir reaksiyondur (Dale & Weinberg, 1989; Perlman & Hartman, 1982; Smith, 1986). Tükenmişlik kavramının üç önemli alt boyutları vardır. Duygusal tükenmişlik, duyarsızlaşma ve düşük kişisel başarı hissi. Duygusal tükenmişlik, duygusal açıdan var olan kaynakların tükenmesi, iş görenlerin yaşadıkları yoğun stresten kaynaklı kendilerini işlerine verememesi durumunun yaşanmasıdır. Tükenmişlik kavramı sadece beşeri ilişkilerde etkileşime girmeyi zorunlu kılan bazı iş kollarına mensup insanlarda görülebileceğine yönelik bir paradigmadan ziyade Maslach & Leiter (1997) bireyler, yaşamlarında sorumlu oldukları herhangi bir iş ile ilgili de tükenmişlik sendromu yaşayabilmektedirler. Bu ifadeye göre, tükenmişliğin yapılan herhangi bir aktivitenin insanların üzerinde bıraktığı olumsuz etkiler ve enerjinin yitimi ile ilgili olduğu düşünülmektedir. Bunun yanı sıra tükenmişlik sendromunun ağırlıklı olarak iş yaşamında gerçekleşen bir sendrom olarak bilirse de öğrencilerin akademik alanlarındaki ödev ve sorumluluklarının ağırlığı ve sürekliliği de okula gitmenin ve öğrenciliğin bir iş olarak kabul edilebileceğini göstermektedir (Seçer & Gençdoğan, 2012). Öğrencilerin okuldaki teorik/uygulamalı dersleri ile ilgili zorunluluk kapsamında yapması gereken aktiviteler ve sınavları geçme sorumlulukları iş olarak tanımlanabilmektedir (Schaufeli & Taris, 2005). Öğrencilerin psikolojisi açısından bakıldığında, okul tükenmişlik kavramı, yüksek derecede akademik strese kronik olarak maruz kalmaya bağlı fiziksel, bilişsel ve duygusal tükenme sendromu olarak ifade edilebilir (Romano vd., 2021). Zorlu akademik sınav süreçlerinden geçen öğrencilerin akademik stres düzeylerinin diğer öğrencilere göre daha yüksek olduğunu, literatürde akademik stresin okul tükenmişliğine yol açan bazı araştırmalara rastlanılmıştır (Cherniss, 1988; Shirom, 1989; Divaris vd., 2012). Bu durumu yaşayan bireyler, diğer kişilerin taleplerini karşılayamamakta, mesleki yeteneklerinin azalması, sosyal iletişimde düşüşler yaşanması gibi olumsuz etkileri ifade etmektedir (Maslach & Jackson, 1981; Haman & Gordon, 2010). Duyarsızlaşma, bireyler birlikte çalıştığı kişilere karşı aşağılayıcı ifadeler kullanması, bitmek bilmeyen sohbetler ve işten kaçmalar şeklinde kendini gösteren belli başlı semptomlardır. Kişi kendisini bu şekilde değerlendirdikçe düşük kişisel başarı hissini de yaşayacak ve bu durum kendi içinde kendini yoğun bir şekilde sorgulamasına yol açmaktadır. Düşük kişisel başarı hissi de bireyin kendini negatif değerlendirme eğilimi olarak ifade edilebilir (Cordes & Dougherty, 1993). Spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin gerek teorik derslerin gerekse uygulamalı derslerin yoğunluğu, öğrencilere yönelik sınav odaklı başarı baskısı gibi sorunlar okul tükenmişliğine neden olabilmektedir. Bu durum öğrencilerin iş bulma

umudu üzerine olumsuz etkisi olduğu gibi geleceğe yönelik kaygılarının da yükselmesine neden olduğu düşünülmektedir. Bu açıdan mevcut çalışmanın sonuçları okul tükenmişliğinin iş bulma üzerine etkisi ortaya koyacağı gibi, tükenmişliği azaltacak önlemlerin alınmasına ve dolayısıyla iş bulma umutları üzerine olumlu bir katkısı olacağı düşünülmektedir. Bu özden hareketle çalışmamızın amacı spor bilimleri fakültesinin antrenörlük, spor yöneticiliği ve beden eğitimi öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin okul tükenmişliklerinin iş bulma umutları üzerine etkisinin incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda çalışmanın hipotezleri aşağıda sıralanmıştır.

H1: Öğrencilerin yaşadığı okul tükenmişliklerinin iş umutları üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

H2: Antrenörlük kademesi ve sınıf derecelerinin iş umudu üzerinde anlamlı etkisi vardır.

H3: Öğrenim görülen bölüm değişkeninin okul tükenmişliği üzerinde anlamlı etkisi vardır.

H4: Öğrenim görülen bölüm değişkeninin iş umudu üzerinde anlamlı etkisi vardır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Spor bilimlerinde öğrenim gören öğrencilerin okul tükenmişliğinin iş umudu üzerine etkisinin incelenmesinin amaçlandığı bu çalışmada, araştırma desenlerinden ilişkisel karşılaştırmalı araştırma modeli kullanılmıştır. Nedensel karşılaştırmalı modelin kullanıldığı araştırmalar, ortaya çıkmış/var olan bir durumun ya da olayın nedenlerini etkileyen değişkenleri ya da bir etkinin sonuçlarını belirlemeye yönelik bir araştırma türüdür (Büyüköztürk, 2012). Bu araştırma deseninin seçilmesinin amacı, bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki etki analizlerini gerçekleştirmektir. İki ya da daha fazla bağımsız değişkenin bağımlı değişken üzerinde etkisi olup olmadığını belirlemeyi amaçlayan nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama deseni kullanılmıştır (Karasar, 2016; Gürbüz & Şahin, 2018).

Çalışma Grubu

Çalışmanın evreni bir Türk üniversitesinin spor bilimleri fakültesinin antrenörlük, spor yöneticiliği ve beden eğitimi öğretmenliği bölümlerinde eğitim alan 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. %95 güven düzeyi ve %5 hata payının kullanıldığı, olasılıklı olmayan örnekleme yöntemlerinden kolayda örnekleme yöntemi ile yürütülen araştırmanın örneklemini ise (erkek=150, kadın=102) olmak üzere 252 antrenörlük, spor yöneticiliği ve beden eğitimi öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Okul Tükenmişlik Ölçeği

Bu çalışmada araştırmacının belirlediği ve öğrencilerin demografik bilgilerini içeren kişisel bilgi formu ile öğrencilerin okul tükenmişlik düzeylerini belirlemek amacıyla Salmela-Arovd, (2009) tarafından geliştirilen, Seçer vd., (2013) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Okul Tükenmişlik Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek 5'li likert tipli, 9

maddeden oluşan ve duygusal tükenmişlik, Duyarsızlık ve Düşük Başarı Hissi olmak üzere toplam varyansın %63,25 açıklandığı üç alt ölçekten meydana gelmiştir. Bir yanıtlayıcı ölçekten 9 ile 45 puan arasında puan almaktadır. Okul Tükenmişlik Ölçeğinin iç tutarlık katsayısı $\alpha=0,75$ iki yarı güvenilirlik katsayısı ise $\alpha=0,72$ olarak bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutlarında ise duygusal tükenme alt boyutu için iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı $\alpha=0,75$ iki yarı güvenilirliği $\alpha=0,71$ olarak bulunmuştur. Duyarsızlaşma alt boyutunda iç tutarlılık katsayısı $\alpha=0,74$ ve iki yarı güvenilirlik katsayısı $\alpha=0,70$ olarak bulunmuştur. Düşük kişisel başarı alt boyutunda ise iç tutarlılık katsayısı $\alpha=0,76$ ve iki yarı güvenilirlik katsayısı $\alpha=0,74$ 'tür. İç tutarlılık, iki yarı güvenilirliği ve test-tekrar test güvenilirlik katsayılarına ilişkin veriler ölçeğin tamamının ve alt boyutlarının güvenilir sonuçlar taşıdığını göstermektedir.

İş Umudu Ölçeği

Öğrencilerin iş umudu düzeylerine ilişkin verileri toplamak amacıyla Hong, Polanin & Pigott, (2012) tarafından geliştirilmiş ve Akın vd., (2013) tarafından Türkçeye uyarlanan İş Umudu Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek 5'li likert tipli, 14 maddeden oluşan ve 4 maddeden oluşan Psikolojik Güçlendirme, 10 maddeden oluşan Amaç Yönelimli Yol olmak üzere iki alt ölçekten meydana gelmiştir. İş umudu ölçeğinin maddeler arasında iç tutarlık katsayısı ($\alpha=0,94$), Psikolojik güçlendirme alt boyutunun maddeler arasındaki iç tutarlılık katsayısı ($\alpha=0,74$), amaç yönelimli yol alt boyutunun ise ($\alpha=0,67$) olarak belirlenmiştir. Bir yanıtlayıcı ölçekten 0 ile 140 puan arasında puanlandırılmaktadır. Mevcut çalışmada ise iş umudu ölçeği maddelerinin arasında iç tutarlılık katsayısı ($\alpha=,92$), duygusal tükenmişlik alt boyutunun ($\alpha=,78$), duyarsızlaşma alt boyutunun ($\alpha=,88$) ve düşük başarı hissi alt boyutunun ise ($\alpha=,74$) olarak belirlenmiştir. İş umudu ölçeği maddelerinin arasında iç tutarlılık katsayısı ($\alpha=,90$), psikolojik güçlendirme alt boyutunun ($\alpha=,65$), amaç yönelimli yol ($\alpha=,90$) olarak belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre araştırmamız kapsamında kullanılan ölçeklerin güvenilir olduğu söylenebilir.

Verilerin Analizi

Çalışma amacına uygun şekilde toplanan verilerin yapılan normallik analizi sonucunda, verilerin normal dağılıma uygun olduğu görülmüş ve verilerin analizinde parametrik testlerin yapılmasına karar verilmiştir. Toplanan verilerin ortalama, medyan değerlerinin birbirlerine yakınlığı ile verilerin çarpıklık ve basıklık değerlerinin $\pm 1,96$ değerleri arasında olup olmadığı durumuna bakılarak normal dağılım analizine bakılmış ve bu bulgulara göre parametrik testlerin yapılmasına karar verilmiştir. (Tablo 2). Bu doğrultuda iki bağımsız değişkenin bir bağımlı değişken üzerindeki etkisini ölçmek amacıyla ANOVA analizi, bir bağımsız değişkenin iki bağımlı değişken arasındaki farklılaştırmayı ölçmek amacıyla MANOVA analizi, birden çok bağımsız değişkenin bir bağımlı değişken üzerindeki etkisini ölçmek amacıyla çoklu doğrusal regresyon analizleri kullanılmıştır.

Süreç

Bu araştırmada ilişkisel araştırma modeli kullanılmıştır. Katılımcılar, Spor Bilimleri Fakültesi beden eğitimi öğretmenliği, spor yöneticiliği ve antrenörlük bölümlerinden öğrencilerden oluşmaktadır. Veri toplama araçları olan kişisel bilgi formu ve ölçekler elektronik ortamda öğrencilere gönderilmiştir. Ölçekler toplamda 300

öğrenciye gönderilmiştir. 260 öğrenciden geri bildirim alınmıştır. Ölçeklerden sekizi ölçek kurallarına uyulmadan yanıtlandığı için değerlendirmeye alınmamıştır.

BULGULAR

Tablo 1. Öğrencilere İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

Değişkenler	Gruplar	f	%
Cinsiyet	Kadın	102	40,5
	Erkek	150	59,5
Yaşınız	18-20	117	46,4
	21-24	135	53,6
Antrenörlük Kademesi	1.Kademe	64	25,4
	2.Kademe	122	48,4
	3.Kademe	66	26,2
Sınıfınız	1.Sınıf	102	40,5
	2.Sınıf	72	28,6
	3.Sınıf	50	19,8
	4.Sınıf	28	11,1
Bölümünüz	Spor Yöneticiliği	142	56,3
	Antrenörlük	76	30,2
	Öğretmenlik	34	13,5

n=252

Tablo 1' de görüldüğü gibi, öğrencilerin %59,5'i erkeklerden, %53,6'sı 21-24 yaş arasında, %48'i 2.Kademe antrenörlük belgesine sahip, %40'ü 1.Sınıf öğrencilerinden ve %56,3'ü spor yöneticiliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerden oluşmaktadır.

Tablo 2. Ölçeklere İlişkin Normallik Analizi

Ölçek ve Alt Boyutları	\bar{x}	median	variance	sd	skewness	kurtosis
Okul tükenmişliği genel	28,12	28,00	86,83	9,32	-0,011	-0,756
Duyusal tükenmişlik	12,03	12,00	16,79	4,10	0,256	-0,670
Duyarsızlaşma	9,56	10,00	12,64	3,55	-0,137	-0,962
Düşük kişisel başarı hissi	6,53	6,00	5,33	2,31	-0,151	-0,78
İş umudu genel	110,21	110,00	435,34	20,86	-0,237	-0,808
Psikolojik güçlendirme	33,66	35,00	29,17	5,40	-0,614	-0,338
Amaç yönelimli	76,55	77,50	290,80	17,05	-0,323	-0,756

Tablo 2'de görüldüğü gibi ölçekler ve alt boyutlarına ilişkin betimleyici istatistikler incelendiğinde ortalama, medyan değerlerinin birbirlerine yakın olması, çarpıklık ve basıklık değerlerinin $\pm 1,96$ (Lin & Shao, 2002; Perry vd. 2002; George & Mallery 2010) arasında değerler olması çalışmamız için toplanan verilerin normal dağılıma uygun olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuca göre verilerin çözümlenmesinde parametrik test analizlerinden faydalanmasına karar verilmiştir.

Tablo 3. Ölçeklerden Elde Edilen Betimsel İstatistikler

Ölçekler	n	Minimum	Maximum	\bar{x}	sd
Okul tükenmişliği genel	252	9	45	28,12	9,32
İş umudu genel	252	58	140	110,21	20,86

Tablo 3'te görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin okul tükenmişlik düzeyleri orta düzeyde (\bar{x} =28,12), iş umudu düzeyleri ise yüksek düzeyde (\bar{x} =110,21) olduğu söylenebilir.

Tablo 4. Öğrencilerin İş Umudu Üzerindeki Değişkenlere İlişkin Ancova Analizi

Source	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	p	Partial Eta Squared
Corrected Model	9515,718a	11	865,07	2,081	0,022	0,087
Intercept	2203168,84	1	2203168,84	5300,638	0,000	0,957
Antrenörlük Kademesi	4941,03	2	2470,52	5,944	0,003*	0,047
Sınıf	4615,75	3	1538,59	3,702	0,012*	0,044
Antrenörlük Kademesi*Sınıf	1228,18	6	204,70	0,492	0,814	0,012
Error	99754,14	240	415,64			
Total	3170141,00	252				
Corrected Total	109269,85	251				

*p<0,05

Tablo 4'te görüldüğü gibi öğrencilerin sahip olduğu antrenörlük belgesinin kademe derecesinin (p<,05;p=,003) ve sınıf düzeyi değişkeninin (p<0,05;p=,012) iş bulma umudu üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu belirlenmiştir. Buna karşılık antrenörlük kademe derecesi ile sınıf derecesinin aynı anda iş bulma umudu üzerinde anlamlı bir etkisi belirlenmemiştir (p>0,05;p=,814). Antrenörlük kademe derecesi ile sınıf derecesinin iş bulma umudu üzerindeki etkisi %4 olarak belirlenmiştir. Bu sonuca göre iş bulma umudunun %4'ü antrenörlük kademe derecesi ile sınıf derecesi tarafından açıklanmaktadır. Üç ve daha fazla gurup sayısı olduğu için post-hoc testlerinden LSD testinin yapılması uygun görülmüştür. Bu sonucuna göre 1.kademe ile 2. kademe ve 3. kademe arasında, sınıf değişkeninde 1. sınıf ile 3. sınıf arasında anlamlı bir farklılık belirlenmiştir.

Tablo 5. Gruplar Arasındaki Ortalamalara İlişkin Analiz Sonuçları

Antrenörlük Kademesi	Sınıfınız	\bar{x}	sd
1.Kademe	1.Sınıf	124,15	13,37
	2.Sınıf	111,88	20,63
	3.Sınıf	105,42	25,83
	4.Sınıf	124,75	21,51
2.Kademe	1.Sınıf	114,65	16,73
	2.Sınıf	107,63	21,77
	3.Sınıf	107,64	22,89
	4.Sınıf	113,40	21,85
3.Kademe	1.Sınıf	105,90	18,39
	2.Sınıf	103,33	18,54
	3.Sınıf	96,89	17,50
	4.Sınıf	106,00	32,07

Tablo 5'te görüldüğü gibi 1. kademe antrenörlük belgesine sahip ve 1. sınıfta eğitim gören öğrencilerin iş bulma umudu düzeyleri (\bar{x} =124,15±13,37) 3. sınıfta eğitim gören öğrencilerin düzeylerine (\bar{x} =105,42±25,83) göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. 3. kademe antrenörlük belgesine sahip ve 1. sınıfta eğitim gören öğrencilerin iş bulma umudu düzeyleri (\bar{x} =105,90±18,39) 3. sınıfta eğitim gören öğrencilerin düzeylerine (\bar{x} =96,89±17,50) göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuca göre öğrencilerin eğitim aldıkları sınıf derecesi arttıkça iş bulma umutlarının düştüğü belirlenmiştir.

Tablo 6. Öğrencilerin Okul Tükenmişliği ve İş Umudu Üzerindeki Bölüm Değişkenine İlişkin Manova Analizi

Source	Dependent Variable	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	p	Partial Eta Squared
Corrected Model	Okul Tükenmişliği	1459,780a	2	729,89	8,940	0,000	0,067
	İş Umudu	197,320b	2	98,66	0,230	0,798	0,002
Intercept	Okul Tükenmişliği	147141,008	1	147141,008	1801,76	0,000	0,879
	İş Umudu	2190494,785	1	2190494,785	5000,65	0,000	0,953
Bölümünüz	Okul Tükenmişliği	1459,78	2	729,89	8,940	0,000**	0,067
	İş Umudu	197,32	2	98,66	0,230	0,798	0,002
Error	Okul Tükenmişliği	20334,649	249	81,665			
	İş Umudu	109072,534	249	438,042			
Total	Okul Tükenmişliği	221046	252				
	İş Umudu	3170141	252				
Corrected Total	Okul Tükenmişliği	21794,429	251				
	İş Umudu	109269,853	251				

**p<0,01;aR²=.067;Adjusted R²=.059
bR² = ,002;Adjusted R²= ,006

Tablo 6’da görüldüğü gibi öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüm değişkeni ile okul tükenmişliği ve iş umudu arasındaki farklılık incelendiğinde, öğrencilerin okudukları bölüm ile okul tükenmişliği arasında anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmişken (p=,000;p<0,01), iş umudu ile arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür (p=,798;p>0,05). Öğrencilerin eğitim aldıkları bölümün okul tükenmişliğinin %5,9’unu açıkladığı belirlenmiştir (R²=,05).

Tablo 7. Ölçeklerin Ortalamalarına İlişkin Analiz Sonuçları

Ölçekler	Bölümünüz	\bar{x}	sd	LSD Farklılık
Okul Tükenmişliği Genel	Spor Yöneticiliği	26,37	9,18	1<2
	Antrenörlük	31,75	8,77	3<2
	Öğretmenlik	27,32	9,00	
İş Umudu Genel	Spor Yöneticiliği	110,97	19,84	
	Antrenörlük	109,04	22,73	
	Öğretmenlik	109,65	21,18	

1=Spor Yöneticiliği;2=Antrenörlük;3=Bedensel Eğitimi Öğretmenliği

Tablo 7’de görüldüğü gibi, spor yöneticiliği bölümü ile antrenörlük bölümü arasında, antrenörlük ile öğretmenlik bölümü arasında anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Antrenörlük bölümünde öğrenim gören öğrencilerin okul tükenmişliği düzeyleri (\bar{x} =31,75±8,77) spor yöneticiliği (\bar{x} =26,37±9,18) ve beden eğitimi öğretmenliği (\bar{x} =27,32±9,00) bölümlerinde öğrenim gören öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 8. Öğrencilerin Okul Tükenmişliğinin İş Umudu Üzerine Etkisine İlişkin Analizi

Bağımsız Değişken	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients			Collinearity Statistics	
	B	SH	β	t	p	Tolerance	VIF
Constant	127,455	4,034		31,597	,000		
Okul Tükenmişliği	-,613	0,134	0,274	-4,503	,000**	1,000	1,000

R²=.029;R=.171

F₍₁₋₂₅₀₎=20,276; p=0,000; Durbin Watson=1,855

**p<0,01;Bağımlı Değişken: İş Umudu; Standardize edilmemiş değerler kullanılmıştır.

Tablo 8’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin okul tükenmişliğinin iş umudu üzerine etkisine ilişkin modelin anlamlı olduğu belirlenmiştir (F₍₁₋₂₅₀₎=20,276;p=0,000;p<0,01). Modele göre okul tükenmişliğinin (β =-

,613) öğrencilerin iş umudu üzerinde negatif yönde anlamlı bir etkisi olduğu görülmüştür. Öğrencilerin iş umudunun %2'si okul tükenmişliği değişkeni tarafından açıklanmaktadır ($R^2=,02$).

Tablo 9. Öğrencilerin Okul Tükenmişliğinin İş Bulma Ölçeğinin Amaç Yönelimi Üzerine Etkisine İlişkin Analizi

Bağımsız Değişken	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients			Collinearity Statistics	
	B	SH	β	t	p	Tolerance	VIF
Constant	9,800	3,286		27,635	0,000		
Duygusal Tükenmişlik	0,851	,460	,204	1,852	,065	,291	3,438
Duyarsızlaşma	-1,484	,605	-,309	-2,452	,015*	,223	4,486
Düşük Başarı Hissi	-1,579	,794	-,214	-1,989	,048*	,307	3,258

$R^2=,12;R=,34$

$F_{(3-248)}=11,304; p=0,000; Durbin Watson=1,810$

* $p<0,05$;Bağımlı Değişken: Amaç Yönelimli Yol; Standardize edilmiş değerler kullanılmıştır.

Tablo 9'da görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin okul tükenmişliğinin alt boyutlarının iş umudu alt ölçeklerinden amaç yönelimi üzerine etkisine ilişkin modelin anlamlı olduğu belirlenmiştir ($F_{(3-248)}=11,304;p=0,000;p<0,01$). Modele göre okul tükenmişliğinin duyarsızlaşma ($\beta=-,309$) ve düşük kişisel başarı hissi ($\beta=-,214$) alt boyutlarının öğrencilerin amaç yönelimi üzerine negatif yönde anlamlı bir etkisi olduğu görülmüştür. Ancak duygusal tükenmişliğin öğrencilerin amaç yönelimi üzerinde anlamlı bir etkisi yoktur ($P=,065;p>,05$). İş umudu ölçeğinin öğrencilerin amaç yöneliminin %12'si duyarsızlaşma ve düşük başarı hissi değişkenleri tarafından açıklanmaktadır ($R^2=,12$).

Tablo 10. Öğrencilerin Okul Tükenmişliğinin İş Bulma Ölçeğinin Psikolojik Güçlendirme Üzerine Etkisine İlişkin Analizi

Bağımsız Değişken	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients			Collinearity Statistics	
	B	SH	β	t	p	Tolerance	VIF
Constant	35,940	1,090		32,982	0,000		
Duygusal Tükenmişlik	,152	,152	,115	,998	,319	,291	3,438
Duyarsızlaşma	-,058	,201	-,038	-,290	,772	,223	4,486
Düşük Başarı Hissi	-,545	,263	-,233	-2,069	,040	,307	3,258

$R^2=,03;R=,18$

$F_{(3-248)}=3,047; p=0,029; Durbin Watson=2,009$

* $p<0,05$;Bağımlı Değişken: Psikolojik Güçlendirme; Standardize edilmiş değerler kullanılmıştır.

Tablo 10'da görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin okul tükenmişliğinin alt boyutlarının iş umudu alt ölçeklerinden psikolojik güçlendirme üzerine etkisine ilişkin modelin anlamlı olduğu belirlenmiştir ($F_{(3-248)}=3,047;p=0,029;p<0,05$). Modele göre okul tükenmişliğinin düşük başarı hissi ($\beta=-,233$) alt boyutunun öğrencilerin psikolojik güçlendirme üzerine negatif yönde anlamlı bir etkisi olduğu görülmüştür. Ancak duygusal tükenmişliğin ($P=,319;p>,05$) ve duyarsızlaşmanın öğrencilerin psikolojik güçlendirme üzerinde anlamlı bir etkisi yoktur ($P=,772;p>,05$). İş umudu ölçeğinin öğrencilerin psikolojik güçlendirmenin %3'ü düşük başarı hissi değişkeni tarafından açıklanmaktadır ($R^2=,03$).

TARTIŞMA ve SONUÇ

Spor bilimleri fakültesinde eğitim alan öğrencilerin okul tükenmişliğinin iş umudu üzerine etkisinin incelenmesinin amaçlandığı bu çalışmada, aynı zaman da araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formunda yer verilen bazı değişkenlerin de okul tükenmişliği ve iş umudu üzerine etkileri araştırılmıştır. Literatürde tükenmişlik üzerine çok

sayıda çalışmaya yer verilmiştir; ancak okul tükenmişliği ve iş umudu gibi değişkenler arasındaki etki ilişkisini ele alan çalışmalar sınırlıdır. Bu açıdan çalışmamızın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Çalışmada genel olarak öğrencilerin okul tükenmişliği düzeyleri orta düzeyde, iş umudu düzeyleri de yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir (Tablo 3). Literatürde öğrencilerin okul tükenmişlik düzeyleri ile ilgili bazı çalışmalara rastlanılmıştır. Spittle vd., 2015; Sorkkila vd., 2017; Boyacı & Özhan, 2018; Tomaszek & Muchacka-Cymerman, 2019 tarafından yapılan çalışmalarda, kullanılan örneklemin okul tükenmişlik düzeylerinin oldukça yüksek olduğu sonucuna varmışlardır. Bu sonucun mevcut çalışma sonuçlarından daha yüksek çıkması, örneklemin farklı okullardan toplanması ve öğrencileri okul tükenmişliğine iten sebeplerin farklı stresörlerden kaynaklandığı düşünülmektedir. Çalışmada antrenörlük kademesi derecesinin ve sınıf düzeylerinin öğrencilerin iş umudu üzerine anlamlı ve pozitif bir etkisi olduğu belirlenmiştir. Yapılan analiz sonucuna göre 3. kademe antrenörlük belgesi olanların 1. kademe antrenörlük belgesine sahip olan öğrencilere göre iş umudu düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Buna göre, öğrencilerin sahip olduğu antrenörlük kademesinin derecesi yükseldikçe, iş umudu düzeylerinin de arttığı ve gelecek kaygılarının azaldığı söylenebilir. Bunun sebebinin ise gelecekte meslek olarak düşündüğü spor dalına ilişkin aldığı eğitim ve alandaki uzmanlığı derinleştikçe, mezun olduktan sonra ilgili spor dalında, spor sektöründe iş bulma konusundaki kaygılarının ve buna yönelik yaşadığı stresörlerin azaldığı, alanına daha çok hakim olduğu, psikolojik yönden daha güçlü olması onun özgüveninin ve özsaygısının artmasına, bir amaca bağlanıp bu amaca yönelik olarak kendi yolunu çizdiği söylenebilir. Araştırma da kullanılan bir başka değişken olan sınıf düzeyi derecesinde ise öğrencilerin sınıf düzeyleri arttıkça iş umudu düzeylerinde azalma olduğu görülmüştür. Buna göre araştırmada 1.sınıfta öğrenim gören öğrencilerin 3. sınıfta öğrenim gören öğrencilere göre daha yüksek iş umudunu taşıdıkları görülmüştür. Bunun sebebinin sadece sınıf değişkeni bazında düşünüldüğünde, 3. sınıf öğrencilerin okuldan mezun olma durumları yaklaştıkça iş bulma ve çalışma konusundaki geleceğe yönelik kaygı taşıdıkları, mezun olma zamanı yaklaştıkça alanında iş bulma konusunda gerek ailelerinin bu yöndeki beklentileri gerekse toplum baskısının oluşturduğu stresin etkisiyle iş bulma konusunda daha karamsar bir yapıya büründükleri düşünülmektedir (Tablo 4). Çalışmayla benzerlik gösteren (Kocaekşi, 2016; Umutlu & Bayar, 2018; Aydın vd., 2019) tarafından yapılan çalışmalarında, 1. sınıf öğrencilerin iş umudu düzeylerinin 4. sınıf öğrencilerinden daha yüksek bulunması çalışmanın sonuçlarını destekler niteliktedir. 4. sınıf öğrencilerin geleceğe yönelik kaygı taşımaları, kamu ya da özel sektörde çalışma ikilemi yaşamaları, akademik kariyer ile farklı bir sektörde çalışma konusundaki kararsızlık yaşamaları gibi stresörlerin etkisiyle öğrenciler iş bulmaya yönelik bir umutsuzluk yaşamaktadırlar.

Çalışmada öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlerinin okul tükenmişlikleri üzerinde anlamlı etkisi olduğu belirlenmiştir. Buna göre antrenörlük bölümünde öğrenim gören öğrencilerin okul tükenmişlik düzeylerinin spor yöneticiliği ve beden eğitimi öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Bunun sebebinin antrenörlük bölümünün hem uygulamalı hem de teorik bazlı derslerinin daha yoğun olması, derslerin zorluk derecelerinin daha yüksek olması ve uygulamalı ders yüklerinin diğer bölümlere nazaran daha fazla yer tutmasından kaynaklandığı düşünülmektedir (Tablo 6). Mevcut çalışmanın sonuçları ile benzerlik gösteren (Kocaekşi, 2016) tarafından yapılan çalışmasında, öğrencilerin okul tükenmişliğinin

ortalamları ile beden eğitimi öğretmenliği, antrenörlük ve rekreasyon bölümleri arasında anlamlı bir farklılık belirlenmiştir. Çalışmada en yüksek okul tükenmişliği rekreasyon bölümünde, en düşük düzey ise beden eğitimi öğretmenliği bölümlerinde gerçekleşmiştir. Çalışmanın sonuçlarından farklı çıkmasının sebebinin farklı örneklem farklılığından ve uygulanan ders programlarının, ders yüklerinin farklılığından kaynaklandığı düşünülmektedir. Akademik yolda yürüyen öğrencilerin bu yolda olmayan öğrencilere göre daha yüksek okul tükenmişliği yaşadıklarını da ortaya koyan bazı çalışmalar yer almaktadır (Salmela-Aro vd., 2008). Okul tükenmişliğinin öğrencilerin iş umudu üzerinde negatif yönde anlamlı bir etkisi ($\beta=-,613$) olduğu belirlenmiştir (Tablo 8). Bu sonuca göre sınav odaklı eğitim sisteminin dayattığı başarı beklentisinin yanında, öğrencilere ailelerinin ve toplumun mezun olma ve mezuniyet sonrası iş bulma yönünde yaptıkları baskıdan dolayı öğrencilerde önemli oranda stresör oluşturmaya yol açmıştır. Bu durum öğrencilerin okuldan bıkmaya, derslerden sıkılma gibi nedenler okul tükenmişlik hissini de artmasına neden olmuştur. Bu doğrultuda öğrencilerin üzerindeki sınav odaklı başarılı olma baskısı yerine, onları başarılı kılacak motive edici önlemlerin alınması hem öğrencilerin yaşadıkları okul tükenmişliği hissini azaltacak hem de gelecekte iş bulma ve meslek edinmeye yönelik pozitif düşüncelerini arttırmaya yardımcı olabilir.

Ayrıca çalışmada, okul tükenmişliğinin duyarsızlaşma ($\beta=-,309$) ve düşük kişisel başarı hissi ($\beta=-,214$) alt boyutlarının iş umudunun alt boyutu olan amaç yönelimli yol üzerinde negatif yönde anlamlı bir etkisi olduğu belirlenmiştir. Bu sonuca göre öğrencilerin okul tükenmişliğine yol açan derslere, öğretmenlere, ödevlere ve sınava yönelik duyarsızlaşmalarını düşürücü önlemlerin alınması, mezuniyetten sonra öğrencilerin iş umutlarının yükseltilmesinde bir amaç edinme, onları bir amaca bağlama ve o amacı gerçekleştirmeye yönelik davranışlarını pekiştirici yönde katkı sağlayabilir. Mevcut çalışmada düşük kişisel başarı hissini öğrencilerin amaç yönelimli yol üzerinde negatif yönde anlamlı bir etkisi olduğu görülmüştür. Bu durumda düşük kişisel başarı hissi yaşayan öğrencilerin elde ettiği başarıların takdir edilmemesi ve değer görmemesi sonucunda ortaya çıkan bir durumdur. Bu durumu yaşayan öğrenciler kendi yeteneklerini sorgulamaya başlamalarının sonucunda özsaygı ve özgüvenlerini kaybetme gibi bir durumla karşı karşıya kalmaktadırlar. Düşük kişisel başarı hissini en çok yaşadığı ortamlar bir toplulukla beraber çalışma ya da projede görev alma gibi ortamlarda yaşanmaktadır (Cordes vd., 1997). Buna göre bu hissi yaşayan öğrencilerin derslerde, teorik ve uygulamalı sınavlarda elde ettikleri başarının takdir edilmesi ve bu anlamda öğretmenleri tarafından değer görmeleri, spora yönelik yapılan projelerde öğrencilere görev verilmesi ve sorumluluk taşınmaları hem okul tükenmişliğini yaşama düzeylerini düşüreceği gibi hem de bir amaç edinme ve amaca bağlanmak için yol çizileceği, gelecekte iş bulma umutları düzeylerinde artış olacağı düşünülmektedir. Spor bilimleri fakültesinin spor yöneticiliği, antrenörlük ve beden eğitimi öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin okul tükenmişliğinin iş umudu üzerine etkisini konu alan bu çalışmada, genel olarak öğrencilerin okul tükenmişlik düzeylerinin orta düzeyde iş umudu düzeylerinin ise yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Antrenörlük bölümü öğrencilerinin okul tükenmişlikleri, diğer bölümde eğitim gören öğrencilere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada 3. kademe antrenörlük belgesine sahip öğrencilerin iş bulmaya dönük umutları 1. kademe belgesi olanlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Buna karşın 3. sınıf öğrencilerin 1. sınıf öğrencilere göre iş umudu düzeylerinin daha düşük

olduğu görülmüştür (Tablo 5). Öğrencilerin okul tükenmişliklerinin iş umutları üzerine negatif yönde anlamlı etkisi belirlenmiştir (Tablo 9). Bu açıdan öğrencilerin okula yönelik tükenmişliklerine neden olan faktörlerde (uygulamalı ve teorik ders yüklerinin fazla olması, akademik başarı beklentilerinin öğrenciler üzerindeki baskısı) iyileştirme yapılması ve önlemler alınması öğrencilerin okul tükenmişliğini azaltarak iş umudu düzeylerini arttırabilir. Çalışmada öğrencilerin okul tükenmişliğin alt boyutu olan duyarsızlaşmanın iş umudunun alt boyutu olan amaç yönelimli yol üzerine en yüksek negatif yönde anlamlı bir etkisi olduğu belirlenmiştir. Bu sonuca göre öğrencileri okula, projelere ve gerek uygulamalı gerekse teorik derslere yönelik duyarsızlaştıran unsurların ortadan kaldırılması yolu ile öğrencileri belirli bir amaca bağlayarak, onların elde ettikleri başarıları takdir ederek ve onlara değer vererek duyarsızlaşma düzeylerinin düşmesi dolayısıyla daha duyarlı hale getirip iş umutlarını arttırıcı yönde katkı sağlayabilir. Ayrıca öğrencilerin düşük başarı hissini psikolojik güçlendirme üzerine negatif yönde anlamlı etkisi olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin uygulamalı/teorik derslerde ve projelerde elde ettikleri başarıların takdir edilmesi ve bu anlamda değer görmeleri başarı hislerini, özgüvenlerini ve özsaygılarını yükselmesine bunun da öğrencilerin psikolojik güçlenmesine katkı sağlayacağını ve iş umudu düzeylerini arttıracağı yönünde katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Çalışmada okul tükenmişliğinin iş bulma umudu üzerindeki etkisi negatif yönde yüksek düzeyde çıkması ($\beta=-,613$), öğrencilerin yaşadığı okul tükenmişliğinin en aza indirmek için gerekli önlemlerin alınmasıyla mezun olduktan sonraki geleceğe yönelik iş umudu düzeylerini de yükseltecektir. Sonuç olarak bu tükenmişliğe neden olan faktörler; teorik ve uygulama derslerinin öğrencilere binen aşırı yük, başarıların beğenilmemesi ve takdir edilmemesi gibi durumları en asgari düzeye indirgeyerek tükenmişlik düzeyleri azaltılabilir. Çalışmanın sonuçları okul tükenmişliğin iş bulma umudu üzerine etkisine ilişkin sonraki çalışmaların bulgularını destekleyecek ön kanıtlar sunmaktadır. Gelecekte yapılması düşünülen akademik çalışmalarda farklı fakültelerden örneklemeler toplanıp okul tükenmişliği ile iş bulma umudu üzerindeki etkisine yönelik daha geniş tabanlı çalışmalar yapılabilir. Böylece yaşanan okul tükenmişliğinin düzeyleri belirlenip azaltıcı önlemler alınabilir.

ÖNERİLER

Öğrencilere yönelik kendi spor dallarına uygun 3. Kademe antrenörlük belgesinin verilmesi yönünde eğitimler teşvik edilmeli. Bu yöntemle tükenmişlikleri azalabilir ve iş bulma umutları arttırılabilir. Mevcut çalışmada spor bilimleri fakültesi öğrencileri ile sınırlı kalmıştır. Gelecek çalışmalar için farklı fakülte de öğrenim gören öğrenciler araştırmaya dahil edilebilir. Okul tükenmişliği iş bulma umudu üzerine etkisinde, stres yönetimi değişkeninin aracı değişken olmasına ilişkin araştırmalar yapılabilir.

Etik Metni

Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazarlara aittir.

Bu çalışmada Uşak Üniversitesi Etik Kurulundan 197-197-06 karar numaralı etik kurul onayı alınmıştır.

Yazar(lar)ın Katkı Oranı Beyanı: Yazarlar herhangi bir çıkar çatışması beyan etmediler. Bu çalışmaya birinci yazarın katkı oranı %70, ikinci yazarın katkı oranı %30'dur.

KAYNAKÇA

- Akın, A., Hamedoğlu, M. A., Kaya, Ç. & Sarıçam, H. (2013). Turkish version of the employment hope scale: the validity and reliability study, iib international refereed. *Academic Social Sciences Journal*, 11(4), 56-68.
- Aydın, A.D., Turkyay, H., Arı, Ç., Güngöz, E. & Aydın, H. (2019). Investigation of hope levels of university students in sport area in terms. *National Journal of Sport Science*, 3(2), 51-58. doi.org/10.30769/usbd.624924
- Boyacı, M. & Özhan, M.B. (2018). The role of hope and family relations of school burnout among secondary school students: A structural equation modelling. *Education and Science*, 43(195), 137-150. Doi.org/10.15390/eb.2018.7536
- Brenninkmeijer, V. & VanYperen, N. (2003). How to conduct research on burnout: advantages and disadvantages of a unidimensional approach in burnout research. *Occupational and Environmental Medicine*, 60(1), 16-20.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Scientific Research Methods*. Pegem Publishing.
- Cherniss, C. (1988). Observed supervisory behaviour and teacher burnout in special education. *Journal of Educational Research*, 54(5), 449-454. doi.org/10.1177/001440298805400508
- Cordes, C.L. & Dougherty, T.W. (1993). A review and an integration of research on job burnout. *The Academy of Management Review*, 18(4), 621-656. doi.org/10.5465/amr.1993.9402210153
- Cordes, C.L., Dougherty, T.W. & Bulum, M. (1997). Pattern of burnout among managers and professionals: a comparison of models. *Journal of Organizational Behaviour*, 18(6), 685-701.
- Cullen, J.C., Silverstein, B.A. & Foley, M.P. (2008). Linking biomechanical workload and organizational practices to burnout and satisfaction. *Journal of Business and Psychology*, 23(1/2), 63-71. DOI 10.1007/s10869-008-9079-8
- Dale, J. & Weinberg, R.S. (1989). The relationship between coaches' leadership style and burnout. *The Sport Psychologist*, 3, 1-13. doi.org/10.1123/tsp.3.1.1
- Demir, Ö. & Taşkıran, G.A. (2018). Quantitative research on the factors affecting the fees candidates' hopes of finding job. *Journal of Labour Relations*, 9(1), 42-57.
- Divaris, K., Polychronopoulou, A. & Taoufik, K. (2012). Stress and burnout in postgraduate dental education. *European Journal of Dental Education*, 16(1), 35-42. doi.org/10.1111/j.1600-0579.2011.00715.x
- George, D. & Mallery, M. (2010). *SPSS for windows step by step a simple guide and reference, 17.0 update* (10. Ed.). Boston, Pearson.
- Gürbüz, S. & Şahin, F. (2018). *Research Methods in Social Sciences* (5th edition). Seckin Publishing.
- Halbesleben, J.R.B. & Buckley, M.R. (2004). Burnout in organizational life. *Journal of Management*, 30(6), 859-879. doi.org/10.1016/j.jm.2004.06.004
- Hamann, D.L. & Gordon, D.G. (2000). Burnout: An occupational hazard. *Music Educators Journal*, 87(3), 34-39.

- Hong, P.Y.P., Joshua, R. & Terri, D.P. (2012). Validation of the employment hope scale: measuring psychological self-sufficiency among low-income jobseekers. *Research on Social Work Practice*, 22(3), 323-332. doi.org/10.1177/10497315111435952
- Karasar, N. (2016). *Scientific Research Methods* (31th edition). Nobel Academic Press.
- Kocaeksi, S. (2016). The evaluation of burnout levels of sports sciences faculty students. *Educational Research and Reviews*, 11(4), 120-124. Doi: 10.5897/Err2015.2600
- Küpana, M.N. (2017). Examination of the employment hope levels of Turkish conservatory. *Journal of Education and New Developments*, 90-94. Doi: 10.19126/suje.281759
- Lin, H.J. & Shao, K.T. (2002). The development of subtidal fouling assemblages on artificial structures in Keelungharbour in Northern Taiwan. *Zoological Studies*, 41(2), 170-182.
- Lopez, S.J., Rose, S., Robinson, C., Marques, S.C. & Pais-Ribeiro, J. (2009). Measuring and promoting hope in schoolchildren. In: Gilman, R., Huebner, E.S. & Furlong, M.J. (Eds.), *Handbook of positive psychology in the schools* (pp. 37-51). doi.org/10.4324/9780203884089
- Maslach, C. (2003). Job Burnout: New Directions in Research and Intervention. *Current Directions in Psychological Science*, 12(5), 189-192. doi.org/10.1111/1467-8721.01258
- Maslach, C. & Leiter, M.P. (2008). *The truth about burnout: How organizations cause personal stress and what to do about it*. John Wiley & Sons.
- Maslach, C., Jackson, S.E. & Leiter, M.P. (1981). The measurement of experienced burnout. *Journal of Occupational Behaviour*, 2(1), 99-113. doi.org/10.1002/job.4030020205
- Maslach, C., Schaufeli, W.B. & Leiter, M.P. (2001). Job burnout. *Annual Review of Psychology*, 52(1), 397-422. doi.org/10.1146/annurev.psych.52.1.397
- Niles, S.G., Yoon, H.J., Balin, E. & Amundson, N.A. (2010). Using a hope-centered model of career development in challenging times. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 4(34), 101-108.
- Perlman, B. & Hartman, E.A. (1982). Burnout: Summary and future research. *Human Relations*, 35(4), 283-305. doi.org/10.1177/001872678203500402
- Perry, L.M. & Shao, A.T. (2002). Market orientation and incumbent performance in dynamic market. *European Journal of Marketing*, 36(9), 1140-1153. doi.org/10.1108/03090560210437370
- Rehman, A., Rehman, S., Razzaq, S. & Wali, A. (2014). Relationship between hope and anxiety among university students. *European Journal of Research in Social Sciences*, 2(1), 11-16.
- Renzi, C., Tabolli, S., Lanni, A., Pietro, D.C. & Puddu, P. (2005). Burnout and job satisfaction comparing healthcare staff of a dermatological hospital and a general hospital. *Journal of the European Academy of Dermatology and Venereology*, 19, 153-157. doi.org/10.1111/j.1468-3083.2005.01029.x
- Romano, L., Angelini, G., Consiglio, P. & Fiorilli, C. (2021). The effect of students' perception of teachers' emotional support on school burnout dimensions: longitudinal findings. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(4), 1922. doi.org/10.3390/ijerph18041922
- Rotella, R.J., Hanson, T. & Coop, R.H. (1991). Burnout in youth sports. *The Elementary School Journal*, 91(5), 421-428.

- Salmela-Aro, K., Kiuru, N. & Nurmi, J.E. (2008). The role of educational track in adolescents' school burnout: A longitudinal study. *British Journal of Educational Psychology*, 78(4), 663-689. doi.org/10.1348/000709908X281628
- Salmela-Aro, K., Kiuru, N., Leskinen, I.E. & Nurmi, E. (2009). School-burnout inventory: reliability and validity. *European Journal of Psychological Assessment*, 25(1), 48-57. doi.org/10.1027/1015-5759.25.1.48
- Schaufeli, W.B. & Taris, T.W. (2005). The conceptualization and measurement of burnout: common ground and worlds apart. *Work & Stress*, 19(3), 256-262. doi.org/10.1080/02678370500385913
- Seçer, B. & Yazıcı, M.O. (2018). Employment hope and burnout relationship in undergraduate students. *Journal of Labour Relations*, 9(2), 48-60.
- Seçer, İ. & Gençdoğan, B. (2012). The analysis of the school burnout in secondary education students in terms of various variables. *Turkish Journal of Education*, 1(2), 28-40. doi.org/10.19128/turje.181045
- Seçer, İ., Halmatov, S., Veyis, F. & Bümyamin, A. (2013). Adapting school burnout inventory to Turkish Culture: Study of validity and reliability. *Turkish Journal of Education*, 2(2), 16-24.
- Shirom, A. (1989). Burnout in Work Organizations. In Cooper, C.L. & Robertson, T. (Eds.). *International Review of Industrial and Organizational Psychology*. Wiley: Chichester.
- Smith, R.E. (1986). Toward a cognitive-affective model of athletic burnout. *Journal of Sport Psychology*, 8(1), 36-50. doi.org/10.1123/jsp.8.1.36
- Snyder, C.R. (1994). *The psychology of hope*. Free Press.
- Snyder, C.R. (1995). Conceptualizing, measuring, and nurturing hope. *Journal of Counseling and Development*, 73(3), 355-360. doi.org/10.1002/j.1556-6676.1995.tb01764.x
- Snyder, C.R. (2000). *Handbook of hope: Theory, measures, and applications*. Academic press.
- Snyder, C.R., Harris, C., Anderson, J.R., Irving, L., Sigmon, S.T., Yoshinobu, L. et al. (1994). The will and the ways: Development and validation of an individual differences measure of hope. *Journal of Personality and Social Psychology*, 60, 570-585.
- Sorkkila, M., Aunola, K. & Ryba, T.V. (2017). A person-oriented approach to sport and school burnout in adolescent student-athletes: The role of individual and parental expectations. *Psychology of Sport and Exercise*, 28, 58-67. doi.org/10.1016/j.psychsport.2016.10.004
- Spittle, M., Kremer, P. & Sullivan, S. (2015). Burnout in secondary school physical education teaching. *FactaUniversitatis, Series: Physical Education and Sport*, 33-43.
- Tomaszek, K. & Muchacka-Cymerman, A. (2019). Sex differences in the relationship between student school burnout and problematic Internet use among adolescents. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 16(21), 4107.
- Umutlu, S. & Bayar, H.T. (2018). Comparison of university student's job prospects in terms of classroom levels: A research on SDU ÇEİİ students. *Süleyman Demirel University Journal of Social Sciences Institute*, 31, 416-434.
- Yakushko, O. & Sokolova, O. (2010). Work hopes and influences of career development among Ukrainian college students. *Journal of Career Development*, 36, 310-323. doi.org/10.1177/0894845309345670